

Lanea (Lanea)

čeleď: Anacardiaceae

Roste v tropické a jižní Africe v podobě dvoudomého polokeře, keře nebo stromu. Borka je drsná. Povrch je v mládí ochlupený. Listy jsou střídavé, 3četné až lichozpeřené, zpravidla ochlupené, seskupené na koncích větví a vlastní lístky jsou vstřícné až téměř vstřícné. Květenství je klasnaté nebo latnaté, úžlabní až téměř terminální, objevuje se před rašením listů, vlastní květy jsou 4četné, jednopohlavné, korunní lístky jsou holé, samčí mají 8 tyčinek, samičí nebo oboupohlavné květy mají semeníky vejčité, podlouhlé až prakticky kulaté a 4pouzdré. Plodem je vejčitá až podlouhlá dužnatá peckovice.

Lanea acida

Lanea alata

oblasti: Keňa, Somálsko, Tanzánie

Roste v Somálsku, Keni a Tanzánii v podobě keře nebo stromu. Dorůstá výšky 1 - 6m. Borka je šedá, hladká anebo drsná. Listy bývají na trnitých výstupcích, jsou lichozpeřené, tvořené 7 - 15ti lístky, vřeteno je mírně křídlaté, vlastní lístky jsou obvejčité, v horní části vroubkovaně laločnaté, dlouhé i široké 0,2 - 1cm a centrální žebro může být ochlupené. Samičí květy jsou žlutozelené, seskupené v 1 - 4cm dlouhém klasnatém květenství, korunní lístky jsou bělavé a dlouhé 1 - 2mm. Plody jsou nazelenalé, narůžovofialové, kulaté nebo vejčité, dlouhé 0,9 - 1,4cm a široké 0,9 - 1,1cm.

Lanea ambacensis

Lanea angolensis

oblasti: Angola

Lanea antiscorbutica

oblasti: J Afrika

Roste v jižní Africe v podobě keře nebo stromu. Dorůstá výšky do 15m. Borka je našedlá. Listy jsou lichozpeřené, tvořené 2 - 4mi páry lístků, vlastní lístky jsou kopinaté, eliptické nebo podlouhlé, celokrajné, oboustranně stejně zbarvené, v mládí žláznatě ochlupené, na vrcholku protáhlé, dlouhé 4 - 14cm, široké 1,8 - 7cm, terminální má bázi široce zúženou až zakulacenou, symetrickou, postranní jsou na bázi asymetrické, řapíčky dlouhé 1 - 6mm a řapíky dlouhé 2 - 5cm. Květenství tvoří až 10cm klasy seskupené na vrcholcích větví a vlastní květy jsou béžovožluté. Plody jsou prakticky kulaté až vejčité, dužnaté, dlouhé do 9mm a široké 7mm.

Lanea asymmetrica

Lannea barteri

Lannea buettneri

Lannea coromandelica

oblasti: Ásám, J Čína, Myanmar (Barma), Pákistán, Srí Lanka, Thajsko

Roste v jižní a jihovýchodní Asii od Srí Lanky po jižní Čínu v podobě stromu. Dorůstá výšky 6 - 10 (i 20)m při průměru kmene do 45cm. Povrch je na mladých částech drobně rezavě ochlupený. Větve jsou v mládí tlusté, pokryté jizvami po odpadlých listů. Listy jsou dlouhé 10 - 25cm, lichozpeřené, tvořené (3 -) 5 - 7 (i 9)ti páry lístků, vlastní lístky jsou eliptické až vejčité, špičaté, celokrajné, dlouhé (4 -) 5 - 11,5 (i 14)cm, široké (2,2 -) 2,5 - 4,5 (i 5)cm, báze klínovitá, spodní strana v mládí ochlupená, žilnatinu tvoří 8 - 11 párů žilek, řapíčky jsou dlouhé do 5mm, ale terminální lístek má řapík délky až 3cm. Květenství je dlouhé 7 - 25cm, vyrůstá před listy, je seskupené na vrcholcích větví, listeny jsou 3úhlé až široce vejčité, dlouhé 1 - 1,2mm, vlastní květy žlutozelené, načervenalé, kališní cípy 3úhlé, dlouhé 1mm, korunní lístky eliptické až podlouhlé, dlouhé 2 - 2,5mm, široké 1 - 1,3mm a terč má v průměru 1mm. Plodem je eliptická až mírně ledvinitá zploštělá červená peckovice délky 1 - 1,2cm, šířky 7mm a obsahuje ledvinitá semena délky 7mm a šířky 3mm. Při poranění roní velké množství bílé tekutiny, která tvrdne a gumovatí.

Množí se řízký.

Lannea cotoneaster

oblasti: Keňa, Somálsko

Roste v Keni a Somálsku v podobě rozkladitého keře nebo stromu. Dorůstá výšky 0,3 - 6m. Borka je šedá. Větve mohou být v mládí ochlupené. Listy jsou 1 (i 3 - 5)tičetné, vejčité eliptické až obvejčité nebo prakticky kulaté, oboustranně mohou být plstnaté, dlouhé 1 - 5,5cm, široké 1 - 3,5cm, báze klínovitá a řapíky jsou plstnaté a dlouhé 0,2 - 1,2cm. Samčí květy mají 1mm stopku, korunní lístky béžové až načervenalé a dlouhé 2 - 4mm. Plody jsou červené, dlouhé 6 - 9mm a široké 4 - 6mm.

Lannea discolor

oblasti: Jihoafrická Republika (JAR), Svazijsko, Zambie, Zimbabwe

Roste v Zambii, Zimbabwe, JAR a Svazijsku v podobě dvoudomého stromu s kulovitou korunou. Dorůstá výšky 6 - 15m. Borka je tmavěšedá, mírně měďnatá, hladká až trochu drsná se svislými proužky. Listy vyrůstají ve spirále, mají délku do 30cm, jsou zpeřené, tvořené 2 - 5ti páry lístků, vlastní lístky jsou eliptické až podlouhlé, tmavězelené, řapíkaté, dlouhé 3 - 10,5cm, široké 1,5 - 5,5cm, spodní strana šedobílá, postranní lístky mají řapíčky délky 3mm a terminální lístek má řapíček délky do 2cm. Květenství je úzké, dlouhé až 23cm, seskupené na koních větví, objevuje se před listy, vlastní květy jsou drobné, žluté nebo béžové a sladce aromatické. Plody jsou lesklé, růžovofialovo černé, dužnaté, dlouhé 1cm a široké 7mm.

Lannea edulis

Lanea fruticosa

Lanea fulva

oblasti: Afrika

Roste v Africe v podobě keře nebo stromu. Dorůstá výšky 3 - 9m. Borka je drsná. Listy jsou zpeřené, tvořené 1 - 3 (i 5)ti lístky, terminální je eliptický až mírně obvejčitý, tmavězelený, dlouhý 4 - 10cm, široký 3 - 6cm a spodní strana je žlutobíle plstnatá. Květenství je klasnaté, dlouhé 4 - 12cm, vlastní květy žlutozelené a korunní lístky dlouhé 1mm. Plody jsou růžovofialové, eliptické, dlouhé 0,7 - 1cm a široké 5 - 7mm.

Lanea gossweileri

Lanea humilis

oblasti: J Afrika

Roste v jižní Africe v podobě keře nebo stromu s plochou korunou. Dorůstá výšky 3 (i 6)m. Borka je hnědošedá. Větve jsou hladké, v mládí ochlupené. Listy jsou zpeřené, tvořené 3 - 10ti páry lístků, vlastní lístky jsou tmavězelené, eliptické až podlouhlé, na vrcholu široce zúžené až zakulacené, dlouhé 1 - 5cm, široké 0,8 - 3cm, spodní strana ochlupená, terminální lístek má bázi zúženou, řapíček délky 0,2 - 1cm, postranní lístky bázi mají asymetricky zakulacenou až laločnatou a bez řapíčku. Květenstvím je až 6cm dlouhý klas, vlastní květy jsou drobné a žluté až béžovožluté. Plody jsou dužnaté, podlouhlé, ochlupené, dlouhé 0,9 - 1,3cm a široké 5 - 8mm.

Lanea katangensis

Lanea malifolia

oblasti: Etiopie, Keňa, Somálsko

Roste v Somálsku, Etiopii a Keni v podobě stromu. Dorůstá výšky 3 - 10m. Borka je hladká a šedá. Listy jsou seskupené na krátkých tlustých postranních větvích, jsou zpeřené, (1 -) 3 - 7mičetné, vlastní lístky jsou obvejčité až široce eliptické, tmavězelené, dlouhé 1,5 - 8cm, široké 1 - 5,5cm, báze klínovitá až srdčitá, spodní strana světlezelená a ochlupená. Květenství je klasovité, dlouhé 3 - 10,5cm a vlastní květy mají korunní lístky délky 2 - 3mm. Plody jsou zkoseně vejčité, dlouhé 7 - 9mm a široké 5 - 8mm.

Lanea nigritana

Lanea obovata

oblasti: Somálsko

Roste v Somálsku v podobě keře nebo stromu. Dorůstá výšky do 7m. Borka je hladká, narůžovofialovělo hnědá. Větve jsou v mládí plstnaté. Listy jsou zpeřené, 3 - 17tičetné, vřeteno může být úzce křídlaté, vlastní lístky jsou obkopynaté až široce obvejčité, tupé, dlouhé 0,5 - 1,8cm, široké 0,4 - 1,1cm a báze klínovitá. Květenství je hroznovité, samičí květy mají 4mm stopku, korunní lístky jsou podlouhlé a dlouhé 1mm. Plody jsou vejčité podlouhlé, dlouhé 4 - 6mm a široké 2,5 - 3,5mm.

Lanea rivae

oblasti: Afrika

Roste v Africe v podobě keře nebo stromu s plochou rozložitou korunou. Dorůstá výšky 1,5 - 9m. Borka je šedá, hladká a trochu se odlupuje. Listy jsou 1 (i 3)četné, seskupené na krátkých tlustých větvích, vlastní lístky jsou vejčité až obvejčité, dlouhé 3 - 10cm, široké 1,5 - 8cm a na spodní straně plstnaté. Květenství je klasnaté, dlouhé 1 - 3cm, vlastní květy jsou žluté s červenou špičkou a korunní lístky jsou dlouhé 3 - 5mm. Plody jsou vejčité, plstnaté, dlouhé 1 - 1,4cm a široké 0,7 - 1,1cm.

Lanea rubra

Lanea schimperi

oblasti: Afrika

Roste v Africe v podobě stromu s rozložitou korunou. Dorůstá výšky 3,5 - 10m. Borka je šedá až prakticky černá, zpravidla rozpraskaná. Listy jsou seskupené na koncích krátkých tlustých větví anebo řídce na dlouhých větvích, jsou zpeřené, tvořené 5 - 11ti lístky, vlastní lístky jsou eliptické až vejčité, zúžené až zakulacené, dlouhé 5 - 15cm, široké 3 - 7,5cm, spodní mohou být kratší a širší než terminální, spodní strana plstnatá, báze terminálního lístku symetrická, u postranních asymetrická a řapíky jsou dlouhé 1 - 3mm. Květenství je klasovité až latnaté, dlouhé 22cm, umístěné na koncích krátkých větví, vlastní květy jsou drobné, žlutozelené a korunní lístky jsou dlouhé 3 - 5mm. Plody jsou zkoseně vejčité, dužnaté, červené, dlouhé 0,8 - 1,4cm a široké 4 - 9mm.

Lanea schweinfurthii

oblasti: Etiopie, Mosambik, Somálsko

Roste v Somálsku, Etiopii a Mosambiku v podobě keře nebo stromu s rozkladitou korunou. Dorůstá výšky 3 - 15 (i 24)m. Borka je šedá až hnědá, rozpraskaná. Listy jsou zpeřené, tvořené (1 -) 3 - 7 (i 13)ti lístky, vlastní lístky jsou kulaté, eliptické, vejčité nebo kopinaté, špičaté až tupé, dlouhé 2 - 11cm, široké 2 - 6cm, báze klínovitá až uťatá, terminální řapíček má délku 0,7 - 2,5cm a postranní jsou dlouhé 1 - 5mm. Květenství je klasnaté nebo latnaté, dlouhé 1 - 20cm, vlastní květy jsou drobné, béžové až žlutozelené a korunní lístky dlouhé 3 - 5mm. Plody jsou narůžovělé až tmavě hnědočerné, eliptické nebo podlouhlé, dlouhé 0,8 - 1,2cm a široké 6 - 8mm. Větve i s listy jsou při drcení mírně aromatické.

Lanea transulta

oblasti: Jemen, Sokotra

Patří mezi endemity Jemenu.

Lanea triphylla

oblasti: Džibútí, Eritrea, Keňa, Somálsko, Tanzánie, Uganda

Roste v Somálsku, Etiopii, Keni, Ugandě, Tanzánii, Džibútí a Eritrei v podobě keře nebo stromu s rozkladitou korunou. Dorůstá výšky 2 - 6 (i 10)m. Borka je šedá a hladká. Listy jsou seskupené na tlustých výběžcích, jsou zpeřené (1 -) 3 - (i 5)tičetné, vlastní lístky jsou vejčité až eliptické, dlouhé 1 - 6,5cm, široké 1 - 7cm a na spodní straně bíle plstnaté. Květenství je klasnaté, dlouhé 1 - 3cm, vlastní květy jsou žlutozelené, drobné a korunní lístky dlouhé 2 - 3mm. Plody jsou vejčité, plstnaté, dlouhé 6 - 9mm a široké 5 - 8mm.

Lanea velutina

Lanea welwitschii

oblasti: Angola, Etiopie, Keňa, Libérie

Roste v tropech západní a střední Afriky od Libérie po Angolu, Keňu a Etiopii v podobě stálezeleného nebo opadavého stromu. Dorůstá výšky 30m při průměru kmene do 1m. Borka je šedá až šedohnědá. Listy jsou lichozpeřené, dlouhé do 20cm, široké 12cm, tvořené zpravidla 5 - 7mi vejčitými lístky. Květenství je nažloutle ochlupené, dlouhé do 20cm, vlastní květy jsou žlutozelené, jednopohlavné a vyrůstají zpravidla po 4ks. Plodem je bobule délky 6 - 8mm obsahující 1 černé semeno. Existuje vnitrodruhový taxon:

- var. *ciliolata*/L. *amaniensis* - výška 10 - 24m; borka hladká nebo jemně brázditá, šedá; listy zpeřené tvořené (3 -) 5 - 13ti lístky, vlastní lístky jsou vejčité, mohou být řídce ochlupené, dlouhé 10 - 15cm, široké 5 - 7cm; květenstvím je až 20cm dlouhá lata, vlastní květy žluté a korunní lístky dlouhé 2 - 3mm; plody eliptické, dlouhé 6 - 8mm a široké 4 - 6mm

Lanea zastrowiana

Lanea zenkeri

Další informace:

<http://databaze.dendrologie.cz/index.php?menu=4&id=2341>

<https://www.rostliny.net/>